

**N:o 58.**

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 10 Maj 1872.  
— — — — Andra Kammaren den 10 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, i anledning af väckta förslag om  
eftergift af kronans rätt till en del dana-arf.*

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 35 och Memorial N:o 65.)

S. A. K.

Riksdagen, som i ett sammanhang förehaft dels Eders Kongl. Maj:ts den 26 Januari och den 1 Mars innevarande år till Riksdagen aflåtna nådiga propositioner, angående eftergift af kronans rätt till en del dana-arf, dels ock åtskilliga inom Riksdagen i likartadt syfte gjorda framställningar, får härmed i underdånighet anmäla sina i dessa frågor fattade beslut.

1:o. Jemte meddelande, hurusom hos Eders Kongl. Maj:t följande utaf vederbörande Länsstyrelser till bifall förordade underdåniga ansökningar blifvit uti ofvanberörda hänseende gjorda, nemligen:

af stadsfullmäktige i Halmstad, som anhållit. att Halmstads församling måtte, såsom bidrag till dess kyrkobyggnad, få komma i åtnjutande af qvarlåtenskapen efter derstädes den 21 Maj 1860 aflidna, ogifta Lovisa Charlotta Löfström, hvilken qvarlåtenskap vid 1871 års början utgjort 504 R:dr 67 öre;

af stadsfullmäktige i Linköping, som anhållit, att arfsmedel efter ogifta Carin Dahlström, som derstädes aflidit den 1 April 1863 och, enligt bouppteckning,

efterlemnadt en behållning af 2,470 R:dr 24 öre, måtte öfverlåtas till staden såsom bidrag till bestridande af kostnaden för dess drainering, en åtgärd, som, särskildt vid kolerans uppträdande sommaren och hösten 1866, visat sig, isynnerhet för vissa trakter, som egde ett vattensjukt läge, af stort behof påkalladt, men som af brist på tillgångar hittills icke kunnat vidtagas;

af pastorsembetet i Filipstad, som anhållit, att, till förmån för dervarande slöjdskola för flickor ur arbetsklassen, måtte anvisas arfsmedel efter arbetskarlen Erik Olssons i nämnda stad den 9 Oktober 1869 aflidna enka, Ingeborg Magnusdotter, hvilka medel enligt arfskifte utgjort 178 R:dr 50 öre;

af kommunalstyrelsen i Össeby Garns socken af Stockholms län, som anhållit att, till lindring i kommunens dryga utskylder, hvilka uppgått ända till 44 öre per fyrk, utan att någon synnerlig utsigt till nämnbar minskning deri förefunnes, få till folkskolans bästa använda arfvet efter den 25 April 1860 aflidne drängen Erik Andersson i Sjöberg af nämnda socken, hvars qvarlåtenskap, enligt tillgängliga boupp-teckningshandlingar, uppginge till 410 R:dr 29 öre;

af skolrådet i Ekerö församling af Stockholms län, som, enligt på kyrkostämman meddeladt uppdrag, anhållit, att församlingen, hvars innervånare, utgörande omkring 980 personer, till flertalet bestodo af fattigt statfolk samt stat- och jordtorpare, måtte, såsom bidrag för en nödig befunnen tillbyggnad af dervarande folkskolehus, få disponera qvarlåtenskapen efter den 12 Januari 1861 vid Kaggeholm aflidne drängen Lars Olofsson, hvilkens qvarlåtenskap den 1 Januari 1870 uppgått till 370 R:dr 60 öre;

af vagnmakaren Elof Mårtensson i Höxeröd inom Malmöhus län, som anhållit att få på sig öfverlåtna arfsmedlen efter sin den 17 Mars 1869 aflidna hustru, Kerstin Andersdotter, utgörande, enligt arfskifte, 107 R:dr 19 öre;

af barnalärarynnan i Lidköping, enkan Carin Fischier, född Calamnius, hvilken anhållit, att till henne, som vore 79 år gammal och med 4 oförsörjda döttrar befunne sig i behöfvande omständigheter, måtte öfverlåtas de arfsmedel, som hennes fordna fosterbarn, ogifta Eva Jacobsson, vid sin inom Tjörns härad af Göteborgs och Bohus län den 20 Januari 1869 inträffade död efterlemnadt, och hvilka arfsmedel utgjort, enligt boupp-teckningen, 547 R:dr 12 öre,

har Eders Kongl. Maj:t, uti den förstnämnda nådiga propositionen, af anförda skäl föreslagit Riksdagen att för sin del medgifva, det de städer, hvilka inom viss tid, som af Eders Kongl. Maj:t skulle bestämmas, förklarade sig villiga afstå från de anslag, samma städer nu i ersättning för förlorade tullfriheter egde uppbära, måtte af Eders Kongl. Maj:t tillförsäkras att, hvar för sig, få åtnjuta kronans rätt till alla dana-arf, som inom den staden nu vore kända eller hädanefter kunde falla, med förbehåll, hvad de redan kända dana-arfven anginge, af den rätt till andel deri, som enligt gällande bestämmelser lagligen tillkomme kammaradvokatfiskalen.

Till hvad Eders Kongl. Maj:t i förevarande hänseende behagat föreslå har

Riksdagen icke funnit skäl att lemna bifall. Då emellertid ofvanomförmälda underdåniga ansökningar om efterskänkande af dana-arf samtliga blifvit af vederbörande länsstyrelser till bifall förordade, i öfverensstämmelse hvarmed Eders Kongl. Maj:t jemväl gjort nådig framställning om eftergift af kronans rätt till de utaf förberörda dana-arf, hvilka fallit inom landtkommuner, har Riksdagen för sin del beviljat de sökta eftergifterna, dervid Riksdagen likväl ansett sig, för det fall att dana-arfvet, hvilket är i fråga att afstås till stad, som af statsverket uppbär ersättning för förlorad tullfrihet, uppgår till så stort belopp, att räntan å detsamma motsvarar eller öfverstiger berörda till staden utgående ersättning, böra vid medgifvandet fästa det vilkor att staden afstår från nämnda ersättning. För de nu ifrågavarande städer åter, hvilkas anslag öfverstiga räntan å dana-arfsbeloppet, har Riksdagen ansett ett dylikt vilkor, som det nyss nämnda, icke kunna bestämmas, utan torde till dessa städer tullfrihetsersättningen fortfarande böra utgå, intill dess, vid frågan om beviljande af någon emot samma ersättning svarande förmån, vilkor kan göras om densammas afstående. I öfverensstämmelse härmed och då Riksdagen inhemtat, att såsom ersättning för förlorade tullfriheter af statsverket utgå: till staden Halmstad 125 R:dr 65 öre, till Linköping 76 R:dr 5 öre samt till Filipstad 139 R:dr 62 öre, har, med förbehåll af den rätt, som lagligen kan kammaradvokatfiskalen tillkomma, Riksdagen för sin del efterskänt kronans rätt i afseende å följande dana-arf, nemligen:

efter ogifta Lovisa Charlotta Löfström, till förmån för Halmstads församling såsom bidrag till dess kyrkobyggnad;

efter ogifta Carin Dahlström till Linköpings stad, såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för dess drainering, med vilkor att staden afstår från det årliga anslag, staden nu i ersättning för förlorad tullfrihet eger uppbära;

efter arbetskarlen Erik Olssons enka Ingeborg Magnusdotter, till förmån för en i Filipstad inrättad slöjdskola för flickor ur arbetsklassen;

efter drängen Erik Andersson, till förmån för Össeby Garns socken af Stockholms län, för att användas till församlingens folkskolas bästa;

efter drängen Sven Olofsson till förmån för Ekerö församling i nämnda län, att användas såsom bidrag för en nödig befunnen tillbyggnad af dervarande folkskolehus; samt

efter vagnmakaren Elof Mårtenssons i Höxeröd inom Malmöhus län afidna hustru Kerstin Andersdotter till förmån för den efterlevande maken.

2:o. Hvad åter angår frågan om efterskänkande af kronans rätt till dana-arf efter ogifta Eva Jacobsson till förmån för barnalärarinnan i Lidköping, enkan Carin Fischier, född Calamnius, har till Riksdagens kännedom kommit, att bemälda enka redan den 17 Maj 1871 afidit och att hon, jemte andra barn, efterlemnadt i behöfvande omständigheter fyra ogifta döttrar, utaf hvilka tvänne lida af obotlig sjukdom. Vid sådant förhållande får Riksdagen, jemte anmälan om hvad sålunda förekommit, till svar meddela att, för den händelse Eders Kongl. Maj:t, efter ärendets utred-

ning, skulle finna arfsmedlen böra enkan Fischiers efterlemnade ogifta döttrar tillägas, Riksdagen för sin del efterskänkt kronans rätt till berörda arfsmedel, med förbehåll dock af den rätt, som lagligen må kammaradvokatfiskalen tillkomma.

3:o. Med bifall till hvad Eders Kongl. Maj:t uti den nådiga propositionen den 1 sistlidne Mars behagat föreslå, har Riksdagen vidare, med förbehåll af den rätt, som lagligen kan kammaradvokatfiskalen tillkomma, efterskänkt kronans rätt i afseende å följande dana-arf, nemligen:

efter ogifta Catarina Maria Cronér till förmån för Ousby församling, för att användas till åstadkommande af en arbetsinrättning derstädes; och

efter f. d. husaren Nils Wester på Rahla egor till förmån för August Bäckers i gifte med hans numera aflidna hustru födda barn.

4:o. Inom Riksdagen har framställning blifvit gjord derom, att Riksdagen måtte för sin del till förmån för Arboga stad afstå Kongl. Maj:ts och kronans rätt till dana-arf efter den 16 Februari 1861 aflidna musikaliske instrumentmakaren Carl Jacob Nordqvist.

Beträffande detta dana-arf har Riksdagen bland annat inhemtat, att qvarlätenskapen efter instrumentmakaren Nordqvist, som efterlemnade enka, men inga kända arfvingar, i den efter honom upprättade bouppteckning upptagen till 1,239 R:dr 50 öre, vid sedermera förrättad offentlig auktion uppgått till 1,033 R:dr 7 öre; att Rådstufvurätten i Arboga genom utslag den 8 sistlidne Januari förklarar Kongl. Maj:t och kronan berättigade att såsom dana-arf tillgodonjuta hvad i sterbhuset efter Nordqvist, vid i laga ordning förrättadt arfskifte befunnes utgöra hans lott i boet; samt slutligen att detta dana-arf, i händelse det efterskänktes, skulle komma att användas till ökande af en fond, som vore under bildning för uppförande af ett för Arboga stad behöfligt sjukhus; och har Riksdagen, som vidare inhemtat, att den ersättning för förlorad tullfrihet, som staden Arboga nu eger upplåra, utgör 150 R:dr, vid sådant förhållande ansett sig böra med förbehåll af den rätt, som lagligen kan kammaradvokatfiskalen tillkomma, för sin del medgifva, att kronans rätt i afseende å dana-arf efter musikaliske instrumentmakaren Carl Jacob Nordqvist må till förmån för Arboga stad eftergifvas för att användas till ökande af den fond, som är under bildning för uppförande af ett för nämnda stad behöfligt sjukhus.

5:o. Med förmålan, att genom Eders Kongl. Maj:ts dom den 11 November 1869 blifvit förklaradt, att qvarlätenskapen efter den 3 Januari 1866 i staden Falkenberg aflidne kopparslagaren D. Johanssons enka Cecilia Lovisa, född de la Roos, skulle såsom dana-arf tillfalla kronan, samt att de af magistraten i Falkenberg till följd deraf den 9 Juni 1870 redovisade och levererade arfsmedlen uppgått till 1,879 R:dr 93 öre, deraf, sedan kammaradvokatfiskalen tillkommande tertial afdragits, kronans behållna andel utgjorde 1,253 R:dr 29 öre, har hos Riksdagen föreslagits, att då staden Falkenberg, hvilken vore ett litet och fattigt samt till sitt läge af naturen ej särdeles gynnadt samhälle, fått och fortfarande måste vidkännas stora uppoffringar

i och för anläggande af hamn, uppförande af skol- och tullhus samt andra arbeten, Riksdagen måtte, i likhet med hvad så ofta vid dylika tillfällen förut skett till förmån för andra kommuner, medgifva, att kronans behållna andel, 1,253 R:dr 29 öre, af ofvanberörda dana-arf till nämnda stad afstodes.

Efter öfvervägande af hvad härvid förekommit och då den ersättning för förlorad tullfrihet, staden Falkenberg eger uppbära, utgör 26 R:dr 51 öre, har Riksdagen för sin del medgifvit, att kronans behållna andel, 1,253 R:dr 29 öre, af dana-arfvet efter kopparslagaren Daniel Johanssons enka Cecilia Lovisa, född de la Roos, må å staden Falkenberg öfverlätas, så framt nämnda stad förklarar sig vilja afstå från det årliga anslag, som staden nu i ersättning för förlorad tullfrihet eger uppbära.

6:o. Slutligen har förslag blifvit väckt derom, att Riksdagen måtte för sin del medgifva, att ett dana-arf å 610 R:dr, som nyligen uppburits af Kongl. Maj:t och kronan efter afidna Justina Linde, måtte tilldelas Slaka församling af Östergötlands län, för att användas till befrämjande af samma församlings folkskoleväsende.

I afseende å denna fråga har Riksdagen inhemtat, att Justina Linde afidit i Slaka socken den 6 April 1870 utan att efterlemnna kända arfvingar och utan att någon sådan, oaktadt om arfvet utfärdade kungörelser, sedermera sig anmält; samt att, efter det kammaradvokatfiskalen, i ändamål att erhålla redovisning för qvarlåtenskapen efter den afidna såsom dana-arf, låtit i December månad nästlidet år hos Häradsrätten i orten uttaga stämning å landtbrukaren J. Pettersson i Åsmestad, hvilken af rätten varit förordnad att såsom god man omhändertaga boets förvaltning, bemälde Pettersson, vid stämningens delfående, till kronofogden i orten öfverlemnadt behållningen i boet, uppgående, enligt lemnad redovisning, till ofvan uppgifna belopp, hvilket under sistlidne Februari månad genom Eders Kongl. Maj:t befallningshafvande i Östergötlands län blifvit till kammaradvokatfiskalen inlevereradt; och har Riksdagen för sin del medgifvit, att den rätt, kronan kan ega till qvarlåtenskapen efter afidna ogifta Justina Linde, må till förmån för Slaka socken eftergifvas, för att användas till befrämjande af dess folkskoleväsende, med förbehåll dock af den rätt, som lagligen må kammaradvokatfiskalen tillkomma; hvilket Riksdagen härmed får hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 10 Maj 1872.

---